USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **M. J.**, zastoupený JUDr. Bc. Jakubem Šauerem, LL.M., advokátem se sídlem Moravská 854/2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 4. 2022, č. j. 55 Az 1/2022-40,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 1. 2022, č. j. OAM-465/ZA-ZA11-K10-2021, žalovaný rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který usnesením ze dne 16. 2. 2022, č. j. 16 Az 3/2022-27, věc postoupil k vyřízení Krajskému soudu v Českých Budějovicích jako soudu místně příslušnému. Krajský soud v Českých Budějovicích následně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 25. 4. 2022, č. j. 55 Az 1/2022-40. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Stěžovatel namítal, že příčinou rozporů v jeho výpovědích je jeho zdravotní a psychický stav, který není dobrý. Stěžovatel se pokoušel za přítomnosti pracovníků Organizace pro pomoc uprchlíkům nalézt lékaře, který by mohl zhodnotit jeho psychický stav, což se ovšem opakovaně nepodařilo kvůli původu stěžovatele a jeho jazykové bariéře. Podle stěžovatele problém tkví v tom, že v jeho případě nejde o typicky nemocného člověka, který by musel být léčen, a byla snad nutná psychiatrická péče. Jde o problémy, které se mohou týkat psychologického postavení stěžovatele a mohou se projevit právě v naprosto rozporných skutečnostech uvedených při pohovoru z hlediska jeho nízkého intelektu. Ostatně podle samotného pohovoru stěžovatel skutečně uváděl naprosto rozporné informace, kvůli kterým mohlo být zřejmé, že stěžovatel nemusí být psychicky či mentálně zcela v pořádku. Bylo tak na místě, aby správní orgán zhodnotil fakticky psychický stav stěžovatele, zda jím uváděné skutečnosti nemohou nasvědčovat tomu, že není „v pořádku.“ Stejně tak krajský soud měl zhodnotit, zda nebylo možné požadovat po žalovaném, aby se k případným velkým rozporům a odkazu stěžovatele na jeho negramotnost neměl alespoň v obecných konturách vyjádřit. S ohledem na uvedené stěžovatel navrhl, aby zdejší soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby zrušil i žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[6] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[7] Důvěryhodnost stěžovatelova tvrzení je stěžejním důkazem při prokazování relevance jeho azylového příběhu. Důsledkem nekonzistentnosti a nevěrohodnosti tvrzených skutečností může být neudělení mezinárodní ochrany. S touto situací se již

Nejvyšší správní soud vypořádal např. v rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008-105, v němž uvedl, že *„jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu.“* (k otázce věrohodnosti žadatele srov. dále např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007-64, ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Konkrétní rozpory v jednotlivých porovnávaných výpovědích stěžovatele velmi podrobně popsal žalovaný na str. 10 až 16 žalobou napadeného rozhodnutí. Zejména se jednalo o nekonzistentní tvrzení stěžovatele o tom, koho informoval o zakázané knize Svědků Jehovových, jakým způsobem a kdo vlastně jej udal policii, zda šlo o jednu či tři knihy a kde knihu doma ukrýval. Dále stěžovatel odlišně popisoval okolnosti, které nastaly poté, co utekl před policií, a následné problémy jeho rodiny. Rovněž rozporně uváděl důvody, které ho přivedly k vycestování z Německa zpět do Iránu v roce 2018. Dále se jednalo i o rozpory ohledně jeho náboženského vyznání, identity, národnosti, státní příslušnosti a významných mezníků jeho života. V průběhu pohovorů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kdy byl na tyto rozpory ve svých tvrzeních dotazován, přitom nebyl schopen převážnou většinu rozporných tvrzení věrohodně vysvětlit. Závěr žalovaného i krajského soudu o nevěrohodnosti a účelovosti příběhu stěžovatele je tak správný, neboť nejasnosti a rozpory v jeho tvrzeních lze označit za natolik zásadní, že mohou být považovány za důkaz o nevěrohodnosti celého jeho příběhu.

[8] K související námitce, že žalovaný se měl zabývat tím, zda příčinou rozporů ve výpovědích stěžovatele není zdravotní či psychický stav stěžovatele, zdejší soud poukazuje na str. 16 žalobou napadeného rozhodnutí, kde se žalovaný zabýval právě tím, zda nízký stupeň vzdělání či intelektuální úroveň stěžovatele mohly mít vliv na unesení jeho břemene tvrzení. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s žalovaným v tom, že pokud stěžovatel byl schopen opakovaně ilegálně cestovat do Evropy, mnohokrát do Turecka, jakož i navracet se do vlasti, v Německu byl schopen bezmála 20 let žít (legálně i nelegálně), byl schopen zajišťovat si živobytí v cizích zemích, byl schopen po celou dobu správního řízení v České republice pobývat mimo pobytové středisko a zajistit si vlastní bydlení, přičemž v průběhu řízení netvrdil nic o tom, že by byl nesvéprávný, potom lze oprávněně předpokládat jeho dostatečné rozumové schopnosti k tomu, aby byl rovněž schopen podložit svůj azylový příběh konzistentními a věrohodnými informacemi, které se týkají podstatných mezníků jeho života ve vlasti a jeho problémů, kvůli kterým ji opustil. Žalovaný rovněž zdůraznil, že poskytl stěžovateli možnost četné rozpory vysvětlit, nicméně stěžovatel tyto přijatelně neobjasnil. Nejvyšší správní soud souhlasí s žalovaným, že rozpory jsou natolik zásadní, že je nelze přičíst pouhému zapomínání či nervozitě, nejednalo se o drobné nesrovnalosti, které by se daly vyložit časovým odstupem, popř. přirozenou tendencí člověka určité věci zapomínat nebo subjektivním vnímáním skutečnosti. Krajský soud ve svém rozsudku pak zcela správně poukázal na to, že z obsahu výpovědi stěžovatele nemohl žalovaný mít pochybnosti o jeho intelektuálních schopnostech v tom smyslu, že by stěžovatel nebyl schopen pochopit smysl řízení či srozumitelně vyjádřit důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Charakter

i způsob kladení dotazů ze strany správního orgánu přitom nemohl být důvodem nesrovnalostí, neboť otázky nebyly složité ani návodné či jinak matoucí. Nesrovnalosti a závažné rozpory, které podrobně popsal ve svém rozhodnutí žalovaný, jsou tak podstatné, že podle názoru krajského soudu je vyloučeno, aby vznikaly špatným pochopením otázek nebo špatným překladem. Krajský soud proto dospěl k závěru, se kterým se ztotožňuje i zdejší soud, že žalovaný neměl důvod učinit závěr, že vede řízení s osobou, jejíž intelekt je natolik nízký, že není schopna výpovědi. Rozpory ve výpovědích ohledně životního příběhu stěžovatele nejsou bez dalšího důvodem ke zkoumání jeho psychického stavu a intelektu. Žalovaný proto nepochybil, pokud nenechal stěžovatele odborně lékařsky vyšetřit.

[9] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[10] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., usnesení téhož soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2023

David Hipšr
předseda senátu